

V R T E C

Štev. 7

M a r e c
1942/43 - XXI

Letnik 73

ANKE IN NASTAVE ZA ODPRTE GLAVE

Navodilo.

K št. 2. — Postavi črke tako, da dobiš:
1. ime — 2. zločin — 3. dve črki — 4.
dve črki — 5. ime — 6. skupino.

Prvi in zadnji red navzdol povesta
imena dveh starejših slovenskih pisateljev.

K št. 3. — Uredi črke takole: 1. soglas-
nik — 2. moško ime — 3. tišina — 4. do-
mača žival — 5. del telesa — 6. soglasnik.
— Stranska reda navzdol in navzgor da-
sta ime in priimek pesnika.

K št. 4. — Jemlji iz besed po dve črki,
da dobiš ime velikega slovenskega moža.

1

	A	B	L	A	I	L	D	I	U	
	A	D	N	S	J	T	Z	O	B	P
A	S	L	Z	M	I					
J	P	E	O							
E	E	J								
Č	E	K								
V	N	A								
V	R	O								
B	Z	O								
L	D	E								
A	E	H								

3

	E			
	E	G	I	J
	K	K	L	M
	H	H	O	O
	O	O	S	V
				V

2

A	A	Č	Č
D	E	I	I
J			M
N			O
O	R	R	Š
T	T	U	V

4

P	R	O	T
A	L	E	Š
J	E	R	A
L	E	N	A
F	R	I	C
A	N	K	A
C	E	N	E

Rešitve do 20. marca na uredništvo. 10 izžrebanih reševalcev bo nagrajenih.

VRTEC

Št. 7 1942/43-XXI Letnik 73

Janez Semotar

Marčeva

Sveti Jožef in Marija!
Z vama bomo zdaj molili,
da bi v svetu srečni bili
mi in naša domačija!

Janko Samec

Godovni sonet

*Preljubi očka! Danes je tvoj god
in zdaj ko sam pri sebi premišlujem,
kaj zanj naj tebi lepega darujem,
drži zadrega me od vsepovsod!*

*Izkazal si nešteto mi dobrot,
ki zanje iz srca se zahvaljujem!
In vem: če bi živel ob kruhu tujem,
bolj težko imel bi skoz življenje pot.*

*Od dela tvojih rok vse dneve kosim.
Kar zrastle je iz tvojih potnih srag,
jaz vse na sebi skoz življenje nosim.*

*Ti srcu mojemu tako si drag,
da dan za dnem za tvoje zdravje prošim
Boga, ki vsakomur plačnik je blag.*

Maksimov

Pustna

*Danes bomo pusta žgali,
v sneg nerodo zakopali:
vsem že zmešal je glavó,
konec zdaj norčij naj bo.*

*Raztopijo naj kresovi
mrzle zimske nam okovi,
da vzbudi se nova rast,
ko pomlad dobi oblast.*

Sedem Bernardkovih

6.

Francek je lazil po hosti in iskal kdo ve kaj. Tako rad se je skrival med drevjem, poslušal javkanje zverjadi in zasmehljivo klicanje ptic, ki so se zibale v kakem grmovju. V Globeli pod Pusto drago je našel Baliža. Čepel je pri srnjaku, vezal mu je noge in ga pokrival s praprotjo. Čudna puška je ležala kraj njega, bila je na videz zarjavela in bolj podobna kosu zaniknega lesa ko orožju. Za bližnjim deblom je stal Henrik. Nepremično je strmel na drugo stran hoste. Ko je Baliž opravil z delom, se je dvignil in opazil Francka. Razširil je oči in bliskoma segel po orožju ter ga nameril, pa se je v trenutku premislil, spustil ga je in dejal:

»Glej no, saj si ti, mislil sem, da je volk.«

»Volkov že davno ni več,« je opomnil Francek drzno, čeprav ga je obhajala neka mrščavica.

»Česa se vsega človek ne spomni,« je razkladal hitro Baliž. »Gobe nabirava, dobršen del sva jih že dala stricu, da jih je nesel domov, druge bova pa midva.«

»Da rasto tukaj?« je nezaupno gledal Francek.

»Glej no, kresilno gobo. Ta je zdaj dobila v ceni. Pa ti se na to ne razumeš, he, he!«

Hotel je mimo njiju, pa sta ga zlepa odrinila in so se vrnili proti Brinju. Da, veliko sta vedela povedati. Bila sta čudno živahna in prijazna,

kakor bi šli k maši na žegnanjsko nedeljo. Človek si mora pomagati, sta dejala. Kdo se bo večno prerekal za košček kruha! Kruh leži prav za prav povsod, le pobrati ga je treba, leži v hosti, leži na polju in tudi v vodi plava. In ljubi Bog mu da rasti, ne vpraša, čigava je hosta, čigavo polje, čigava voda. In Bog je dal vse vsem. Tu ni nikakega razločka. Če bi naj bil, bi moralo po nekaterih poljih dvakratno roditi, ker so boljši ljudje in pridnejši. Ne, Bog je dal življenje slabim in dobrim, rinejo naj skozenj ter naj se otepajo, kakor pač znajo.«

»Tega ne razumem,« je rekel Francek. »Potem je narobe, da se mi toliko ubijamo z našim bregom, ko so spodaj tako široke njive.«

»Kakopa! Smešno je, prijateljček, gospodarsko ni. Delaš in velja toliko, ko da rineš z glavo v zid. Kratko, ne izplača se!«

Zdaj se mu je nekoliko posvetilo. Zlobno je pogledal Baliža in Henrika ter povedal:

»Saj bi še nekako živeli, ko bi imel oče kaj več dela. Pa odkar je bil zaprt, so ga vsi pustili. To je zato, ker je neki nebodigatreba ukradl nekaj kokoši in vrgel ostanke na našo stran. Temu se je pač izplačalo.«

Baliž se je gromko nasmejal:

»Oče bi vseeno ne imel dela, nič se ne boj. Ha, je pa že mladi Krtina na Višavi drugačne baže. Tako lepo ob cesti ima hišo, lepe in snažne prostore in ljudje gredo radi k njemu. To je pač tako, vsaka pesem se izpoje in Bernardkova se je tudi. Kvečjemu če bi šel h Krtini za pomočnika. Stara se oče, stara, neokreten postaja in mladi so ga prehiteli.«

»Saj se je Krtina pri očetu učil.«

»Seveda se je. Potem je pa šel po svetu. In zdaj ima denar. Ne vem, od kod. Menda se je bogato oženil. Viš, pa je požrl očeta.«

Francek je povесil glavo in nekaj zamomljal.

»Tu se ne da pomagati. Kvečjemu, če greš in požgeš Krtini hišo. Potem bodo spet nosili očetu. Če se seveda ne dokaže, da ste bili poleg in vas ne pospravijo vseh skupaj.«

Prišli so do brega in tam sta se Baliževa dva ločila. Šla sta povprek po stezi in kadar sta se ozrla navzdol k Bernardkovim, sta se glasno zasmejala. Francek je povedal očetu in Tonetu, kaj je videl in slišal. Skomizgnila sta z rameni.

»Ti se igrajo z ognjem,« je dejal Bernardek. »Danes gospod, jutri v ječi. In dolgo take stvari ne trajajo.«

»Kaj pa Krtina?« Bernardek je požrl slino in zajecjljal:

»Krtina je priden fant, zelo priden. In dober je tudi. In večkrat je tako, da učenec prekosi mojstra. Drugače bi se pa moralo življenje ustaviti in bi ne bilo nikakega napredka.«

V mraku jih je pa prignal iz kočee odmev dveh strelov. Postali so na pragu. Nad molčečimi smrekami so žareli lahki oblački večernega neba. Dolgo ni bilo čuti ničesar več, pod bregom je enakomerno šumela voda, potem je zgoraj v smrečju nekdo jezno vzkliknil. Skozi grmovje se je privlekel Henrik. Videli so njegov preplašeni, blede obraz. Ozrl se je po hosti, nato je poskočil ko ranjena žival ter omahnil za staro leščevje ob poti. Po kamenju je pa prihitel čuvaj Podklanški Miha, držal je puško v roki in je butnil pred Bernardka:

»Ali sta šla tod mimo?«

»Tod mimo?« je momljal stari. »Bog ve čemu, če sta Baliževa. Saj imata do doma bliže, če gresta po grmovju. Kaj sta pa ujela?«

»Srnjaka sta izpodnesla. Pa to ni bilo prvič. Vso zimo sem oprezoval za njima.«

Prekobalil je plot in prhnil je preko brega k Baliževi koči.

»Povedali bi, da je skrit za leščevjem,« je zašepetal Francek.

»Saj ni vprašal po tem,« je menil oče. »Njegova služba je to, naj lovi, kakor ve in zna. Tudi okrog naše hiše je oprezoval. Nemara nam ni zaupal. Zdaj naj pa sam gleda.«

Slišali so, kako je kričal v Baliževi hiši. Nekaj ljudi ga je porinilo iz veže, prerokal se je še pred hišo in grozil, da gre po orožnike. Videli so, kako se je dolg in srdit opletal po bregu in mahal z rokami. Iz Baliževe hiše so strmeli za njim pol prihuljeno, pol jezno, kakor bi čakali, da se vendar že skrije.

Izza leščevja se je pa privlekel Henrik. Bled in prepaden je strmел pod breg, kjer je izginjal čuvaj. Videli so, kako so mu drgetale roke, čeprav je srdito stiskal pesti.

»Ali si jih dobil?« je dejal strokovnjaško Tone.

»Nekaj šiber v nogo. To ni dosti,« je dejal omalovaževalno. »Malo boli, pa bo že nehalo. Ampak za očeta ne vem.«

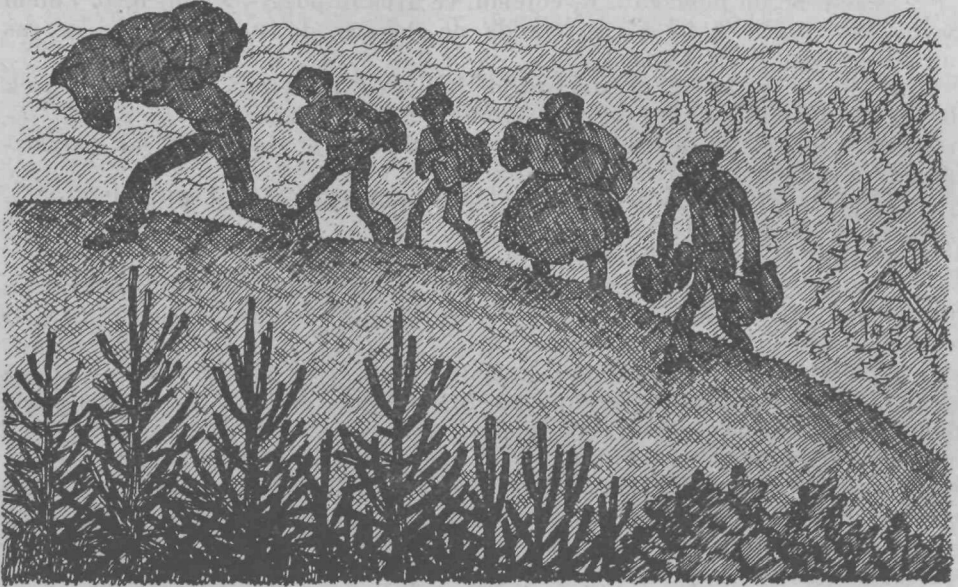
»Kopriva ne pozebe,« je dejal Bernardek in si dal opraviti ob drveh, ko da ga vse skupaj nič ne briga. »Stari se je skrtil že v hosti in bo spravil srnjaka na varno. To pot so vaju pritisnili.«

»Če bi ne imel psa pri sebi, bi ne bilo nič. Tisto ščene bom o prvi priliki pobil,« je temno pravil Henrik.

»Zaradi psa bosta vseeno dobila svoje. Puška je hitrejša ko zajec in Miha je dober strelec.«

»Tudi njega se bom lotil. Bajto mu zažgem. Kaj pa misli da je?«

Bernardek je majal z glavo, sinovi so molčali. To seveda ne bo preveč prijetno, če bi nenadoma zgorela Podklanškim nad glavo bajta ali pa na primer kozolec. Saj lahko slučajno spi in zgorita oba z materjo. Henriku sicer niso oporekali, bo že opravil svoje in mogoče bi še nalašč, da bi

pokazal, kako se nikogar ne boji. Oče je znova zmajal z glavo, da bo iz tega nekaj nastalo, Henrik se je pa odvlekel čez vrt.

»Zdaj se je začelo,« je opomnil Tone. »Zdaj bomo kmalu zvedeli tudi to, kdo je kokoši kradel.«

V mraku je prišel Francek pocukat Toneta:

»Že gredo!« je zašepetal.

»Ali orožniki?« je poskočil brat.

»Ne, Baliževi v hosto. In koliko so naložili!«

Šla sta gledat.

Visoko v bregu so se vlekli Baliževi, oče, sinova in stric in teta. Stopali so utrujeni pod težkimi bremenii, videlo se je, kakor da nosijo težke vreče.

»Ali bežijo!« je plosnil Tone.

Bernardek je mežikajoč gledal s praga.

»Kašče bodo prazne,« je vzdihnil kakor z obžalovanjem.

Baliževi so se čez dobre pol ure vrnili. Hodili so nalahko, kakor po prstih, in se ves čas ozirali po bregu. Izginili so v hišo, pa se čez čas spet vrnili. Počasi so stopali v hosto.

Proti jutru je zbudilo Bernardka ropotanje po oknu.

»Vstani, Bernardek!« je klical tuj glas.

Opravil se je in spoznal orožnike. Odprl je vrata in premišljeval, če nimajo tudi njega kaj na sumu. V tem ni človek nikdar dovolj gotov, morda je kje kaj preveč rekel, morda so ga obdolžili česa posebnega. Potem je spoznal tudi kramarja Mihalko.

»Pojdeš z nami, Bernardek, gremo k Baližu.«

»Jaz?« se je zavzel starec. »To je stvar občinskega moža.«

»To sem jaz,« je dejal kramar. »Pa je treba dveh.«

»Sploh pa, jaz sem bil sedem dni zaprt. Saj mi ne morete zaupati.« Stari orožnik je zamrmral:

»Zaprt gori, zaprt doli. Mi že vemo, kako je s to stvarjo. Pa daj, Marko, stopi vseeno k Majku. Možakar je sicer malo gluha, pa poglavitno, da ne bomo sami.«

Bernardek se je zadovoljen oddahnil in se vrnil v hišo. Otroci so se bili zbudili in stali presenečeni ob oknih.

»Orožniki, orožniki,« so šepetali.

Prišel je še gluhi Majk in stari orožnik Peregrin jih je počasi vodil proti Baliževi hiši. Utonili so v temi in Bernardkovi niso nekaj časa čuli drugega ko topot nog. Potem so se začuli rezki glasovi, nekdo je razbijal po Baliževih oknih in vratih. Čez čas je vse usahnilo v zamolkel govor, ki je naposled popolnoma potihnil.

»Bomo že zvedeli, če bo kaj posebnega,« se je odpravljala Bernardek spat. »Nekaj gotovo ni v redu, mi pa ne bomo za tožnike.«

Drugo jutro ni bilo nič posebnega. Baliževi so hodili okoli hiše popolnoma vsakdanje. Tudi Henrika so videli. Prikazal se je na pragu, bil je bled, vendar je zasmehljivo gledal v svet. Sedel je pred hišo in izzivalno žvižgal, kadar se je prikazal kdo izmed Bernardkovih na vrt.

Pač pa je eno naslednjih pomladnih noči nenadoma zagorel podklanški kozolec. Plamen je šinil k nebu tako nenadoma in tako silno, da se je oglasil plat zvona, ko je že pojemal. Ljudje so planili iz spanja, prišli so gasilci, bajto so pač rešili, kozolec se je pa zrušil v ogenj.

»Saj ni bil dosti vreden,« so dejali ljudje.

Podklanški Miha je stal ko brez moči poleg ognja, strmel je v plamen in stiskal ustnice. Kraj bajte je ječala stara mati. Nato si je nenadoma popravil klobuk in vzkliknil:

»Drugič bom bolje meril.«

Ljudem ni bilo jasno, kaj je hotel povedati, stari Baliž pa in Bernardkovi, ki so se prerivali v gneči, so se spogledali in razumeli. Baližu so se zaiskrile oči, velik in dolg se je prerinil izmed ljudi, pljunil je po tleh in zamrmral:

»To bomo še videli!«

(Dalje.)

Otroška modrost

Nadebuden sinček

Jankec: »Očka, ali je bilo črnilo, ki si mi ga včeraj kupil, zelo drago?«

Očka: »Zakaj to vprašaš? Ne posebno.«

Jankec: »Zaradi mamice, ki se tako jezi, ker sem ga razlil po prtju.«

Vljudna Rezika

Mama uči Reziko: »Če kdo odraslih nima sedeža v tramvaju, morajo otroci vstati in mu ponuditi svoj prostor.«

Rezika sedi v tramvaju in vljudno reče sprevodniku:

»Prosim, sedite na moj prostor, gospod, jaz lahko stojim!«

Janezkovi zajčki

Ilustrirala M. Vogeltnik.

Okna so bila dobro pritrjena; vrata je urno in skrbno zaprl, kdor je vstopil. Skozi vsako špranjo je silila burja. Zunaj je bilo mrzlo. Vsak dan bolj drzno se je oglašala zima. V zraku je že dišalo po snegu.

Janezek je bil kakor vklenjen v hiši. Res je šel vsako jutro v šolo. Ali kaj bo tisti kratki pot, ki bi ga miže pretekel, kot bi mignil. Tožilo se mu je po polju in gozdu. Z Rekarjevimi Franckom sta bila že zdavnaj sklatila zadnje jabolko na najvišji jablani v vasi. Vozovi so onemeli v kolarnicah; več se ni mogel poditi za njimi in se obešati na zadnje konce. Polšje pasti je tudi zmetal na podstrešje. Pa vendar! Deset polhov je pa le ujel. Kožice je prodal, denar pa ima v omarici. Jurčki, ki so tako na gosto pogledali iz zemlje, so se ustrašili bližajoče se zime in se poskrili. Še paše ni več. Precej bi šel pomagat Rekarjevemu, kateremu so včasih tako nagajale krave, da je prijoval domov.

Vse to je zbežalo kakor veter, ostali so Janezku samo spomini. O moj Bog, kako lepi spomini!

Sam Bog ve, kaj ga je vščipnilo, da je urno sklenil: Zajčke bom kupil! Saj ima denar. Gledal je skozi okno v mrzli dan. Zajčke pa gotovo, je pribijal.

Zadnjič je šel z materjo k Domnovim, pa mu jih je Pepa pokazala. Poln hlevček jih ima, da vse mrgoli. Kako so ljubke živalce vseh barv, z živimi očmi in poskočnimi nožicami, s pisanimi marogami po hrbtih in dolgimi ušesi. Ponujala jih je za majhen denar. Katerega koli bo hotel izbrati, je rekla. Pa si ni upal, bal se je matere.

Od takrat je živela v njem tiha željica. Vedno je imel zajčke pred očmi. V mislih si jih je že izbral. Tri bo kupil: tistega črnega, sivega in belega.

Nič! Pogledal je okoli sebe; nihče ga ni videl. Nataknil je čevljičke in se izmuznil k sosedom. S Franckom se morata domeniti, kdaj bosta šla k Domnovim.

Precej je bil Francek za to. Tudi on bi jih rad kupil. Ali, kdaj bosta šla? Ugibala sta in ugibala, pa se nista mogla domisliti. Vedno z večjo silo je njima kljuvalo v srcu: kdaj vendar, kdaj. Pot je dolg; še pol ure onstran fare. Doma bi ju ne pustili, če bi povedala. Samo v šolo smeta k fari, dalje nikoli. Popoldne so čevlji v skrinji, le k Rekarjevimi sme v njih z materinim dovoljenjem.

Oba sta mislila glasno in na tiho v Rekarjevi veži in nalagala brst na ogenj pod kotlom.

Francek je vtaknil prst v usta in dolgo zadrževal besedo, ki mu je kakor medena hruška dozorela v srcu. Boječe jo je zaupal Janezku.

»Jutri dopoldne, ko bodo šli drugi v šolo...«

Janezek je žalostno povetil glavo. »Ne smem, kaj če bi doma zvedeli...«

Francek je nekaj časa molčal, nato je žalostno pristavil: »Ne bova imela zajčkov!«

Janezek je mislil in se od daleč dotikal besed: namesto v šolo — po zajčke. Vedno bolj so mu silile v srce, vedno lepše so se mu zdele. Saj ne bi bilo nič, nihče ne bi zvedel... Nak, ne smeš, se mu je nekaj upiralo. Moram, če hočem imeti zajčke, moram... je začel iskati izgovorov.

»Saj je Šimnov tudi ušel, ko je bil zaprt. Skozi okno je skočil, pa še brati ne zna — komaj črkuje... Nič mu ni rekla učiteljica, še zaprt ni bil za to. Midva pa znava čisto gladko brati, nič ne bo rekla, boš videl, da ne...«

»Kaj ko bi res šla kar jutri,« je pomaknilo Janezka. Zasvetile so se male oči. »Nihče ne bo zvedel. Še nobenkoli nisem izostal iz šole, drugi pa dostikrat. Kar pojdiva, pa molčiva, Francek! Jutri za gotovo...!«

Zvečer ni dolgo mogel zaspiti. Okoli vogalov je zavijala burja in ječala kakor v precepu. Janezek je bil v strahu. Zdelo se mu je, da ga opominja in svari, mu grozi in žuga: zatožila te bom materi in očetu, učiteljici in vsem, zatožila, zatožila... Srce mu je bilo, kakor bi kovače imel v sebi. Zaobrnil se je k zidu. Boril se je sam s seboj. Vse bo dobro, ko jih bo prinesel domov, učiteljica ne bo zvedela...

Joj, zajčki! Stopili so mu tako živo pred oči, da je stegnil roko in jih hotel pobožati... Prikazala se je učiteljica, mati, Francek... Ne, ne, saj ni taka reč... Denar je že popoldne preskril iz omarice v abecednik in ga spravil v torbo. Hlevček je tudi naredil. Na lopi jih bo imel pod zabojem. Spreddaj je izrezal vratca, okoli pa zapažil s slamo. Nič jih ne bo zeblo. Korenja je pa tudi dosti v kleti, dobro bodo živeli...

A cvileči glasovi so še vedno grozili: zatožila, zatožila.

»Saj bo tudi Francek kupil, ne bom sam...« A Janezek je moral še vedno slišati: zatožila, zatožila...

Zatisnil si je ušesa, potegnil odejo čez glavo in ves zmučen zaspal.

Še nikoli ni šel tako težko v šolo kot tisto jutro. Mati mu je ponujala kruha v torbo, pa ga ni maral. Saj ne grem v šolo! Komaj se je zdržal, da mu ni ušlo z jezika...

Prišel je Rekarjev. Samo pomežiknil je Janezku. Ta je uprl pogled v tla in vrgel torbo čez ramo. Sama sta hodila, čeprav so ju tovariši s smejanjem in vpitjem vabili medse.

»Ti,« je zaupal Janezek Francku. »Jaz ne grem po zajčke, ti le... Ne smem...«

»Nimaš denarja?«

»Imam, v abecedniku ga imam, ampak...«

»Strahopetec, saj sva se zmenila... Nobeden ne bo nič rekel... Naši vedo, sem jim povedal, pa niso nič rekli...«

»Vaši že, pri nas bi bili pa hudi. Joj, če zvedo...!«

»Beži, kaj pa je za to, če si malo tepen, kolikokrat sem bil že jaz...«

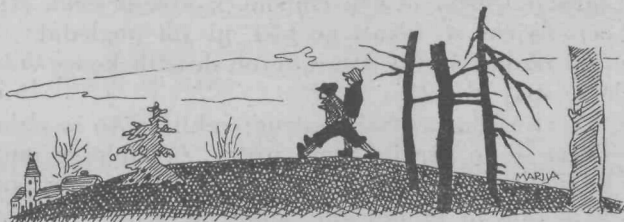
Pred šolo se pa kar ni dal Janezek premakniti. »V šolo moram, saj veš, moram; ne poznaš naših...«

»Nikar! Le čakaj, bom že vedel. Nikoli več ne bova prijatelja...« Kar za rokav ga je Francek potegnil, da se ni mogel ustavljeti. »Tako lepi zajčki, boš videl...« Smuknila sta pod šolo, potlej pod vas... Janezek je brez misli hitel za njim. Tekla sta onstran vasi in se vzpela v reber. Šele na vrhu klanca sta se ozrla. Šola se ni več videla, nikogar ni bilo za njima. Bilo je vse tiho in mirno.

»O sam Bog, pa sva ušla! Le brž naprej!«

Janezku se je pot zdel dolg. Še dobro ni vedel za hišo.

Boječče sta vstopila. Pepa ju je precej spoznala. »Zebe vaju, vse višnjeve roke imata. Po-

grejta se, potlej bomo šli pa zajčke izbirat.« Spravila ju je na peč in odrezala vsakemu velik kos kruha. Janezku se je vedno vrivala misel na šolo, učiteljico, domače. Kruh mu kar ni teknil kakor druge krati. Pa še tisti glas, ki mu je bil vedno za petami in ga mučil z očitki: kaj si storil, kaj, kaj...

Ura je šla na poldne, ko sta se vračala domov. Sneg je začel naletavati; drobne in redke snežinke so se vrtinčile v burji. Ah, Janezek je pozabil na vse. Domači, šola, učiteljica, vse je bilo tako daleč, da se ne bo nikoli več vrnilo. Videl je samo zajčke. Mirno so se stiskali v naročju. Zdaj pa zdaj je s prstom odstranil snežinko, ki se je obesila na topli kožušček. Eden je bil črn, kar spreminjasto se je svetil, samo pod vratom je imel snežnobelo pentljo. Drugi je bil belček. Ves je bil bel. Oči so bile pa rdeče, kot bi dva ogenjčka gorela v njih. Sivčka ni hotel pustiti, je bil preveč lepo prižast. Po čelu se mu je vlekla bela lisa.

»Moji zajčki!« je jecljal, jih ogovarjal in pritiskal obrazek k njihovim kožuščkom. Francek je kupil samo dva: ni imel več denarja.

Ko je Janezek zagledal domačo hišo, ga je spet zaskrbelo. Kaj bodo rekli, joj, hudo bo... Roke so se mu začele tresti od mraza in strahu. Beseda mu je v grlu obtičala. Molče sta se s Franckom poslovila.

Kar zazijal je od začudenja. Saj ni mogel verjeti. Nič hudega ni bilo. Še tepen ni bil.

»O ti strupenski fant, glej ga, cel gospodar bi rad bill!« se je zasmejala mati in bila kar vesela Janezka in zajčkov.

»Še tega se je manjkalo,« ga je podražil oče. »Za samo sitnost bo in napotje...«

»Pusti mu veselje,« se je pognala zanj mati. »Bo vsaj delo imel!« Janezek si je oddahnil. Pa tako se je bal. Vesel je bil, da ni vedel, kaj bi storil. Igral se je z zajčki po klopi. Postali so živi kot ogenj. Poskakovali so, se vzpenjali na zadnje noge in glodali korenje, ki jim ga je nanesel.

»Pa si bil v šoli?« ga je vprašala mati in božala ljubke živalce. Janezka je zazeblo. Beseda se mu je zataknila. Smeh mu je splahnel z obraza, ni mogel pogledati materi v oči. »Varuj, da ne padeš,« je opo-

zarjal sivčka, kot bi preslišal materino vprašanje.

»Če si bil v šoli, sem vprašala.« Zresnila se je, čisto rahlo izgovorila, pa je Janezka zapeklo kakor žerjavica. Zdelo se mu je, da je vklenjen v materine oči in besede.

»Bil,« je izrekel tiho in še bolj povesel oči. Zakričalo je v njem: nisi bil, zakaj lažeš pred materjo, ki ti gleda v srce! Polovica lepote je v hipu izginila z zajčkov. Roka mu je omahnila, kakor mrtva mu je ležala v naročju. Sedel je nepremično, kakor da čaka strašne sodbe tihih materinih oči. Zajčki so tekali po hiši, ni jih pogledal.

»Zakaj je bil danes že ob desetih konec šole?«

»Saj ni bill!«

»Kaj da ne! Saj so drugi rekli, ki so se oglasili!« Janezka je zasklelo. Tema se je zgrnila okoli njega. Zavrtelo se mu je pred očmi. Pogrezal se je globlje in globlje, v njem pa je kričalo: povej po pravici! Skomizgnil je z rameni in potegnil kapo na oči.

Mati se je brez besede obrnila, vzela v roke obleko in se sklonila nad šivanje. Janezku je bilo hudo, da bi zajokal in prosil odpuščanja. Videl je, da ji je tiha bolečina iztisnila solzo iz oči.

»Maček opazuje, grdaviš! V hlevček jih nesem,« je dejal, ker ni mogel več prenašati mučne tišine. A mati mu ni odgovorila, ni ga pogledala in se mu nasmehljala.

Dejal je zajčke v naročje in jih odnesel pod zaboj. Laž ga je pekla: lagal si, materi si lagal.

Tisti večer je bila mati tako čudna. Saj je govorila kakor po navadi. A vedno so Janezka srečavale očitajoče oči, še v sanjah se je mati sklanjala k njemu: »Janezek, žalostna sem. Zakaj si lagal? Ne veš, da mati vse ve; nikoli ji ne moreš ničesar utajiti...«

Zbudil se je truden, glava ga je bolela. Mati je bila že prišla od fare. Pri maši je bila. »Z učiteljico sem govorila.« Samo to je rekla žalostno in tiho, a Janezku je bilo, kot bi mu kdo nož zasadil v srce. Res, mati vse ve...

»Moji zajčki,« se je domislil. »Lačni so, Bog ve, če jih ni zeblo... Še vse bo dobro.« Materi bo skrivaj povedal, da ni bil v šoli. »Odpustila mi bo; saj mati vedno odpušča. Spet bo lepo...«

V kleti je nabral korenja in ga nesel v lopo. Joj, tako nekaj strašnega ga je zadelo, da se je stresnil po vsem telesu. Prevezel ga je grozen prizor. Zaboj je bil prevrnjen. pred njim sta ležala belček in sivček — mrtva. Belček je imel krvavo glavo, ležal je stegnjen z zaprtimi očmi, sivček je imel ves povljan in blaten kožušček. Črnčka ni bilo nikjer. U, u, v slami je zagledal glavo in noge; drugega ni bilo nič. Na tramu pod streho pa je mastito sedel maček, pogledoval na ubogega Janezka, se oblizoval in umival.

Janezek je v tistem hipu vedel vse: maček jih je pomoril.

»Moji zajčki, moji zajčki!« Padel je na kolena pred mrtve zajčke in tako presunljivo zajokal, da bi se moral tudi mačku smiliti, če bi imel kaj srca.

Na tako obupno jokanje je prišla mati. Hudo ji je bilo. Stopila je k Janezku in dvignila prst:

»Janezek, zakaj si mi lagal, ko sem vedela vse...«

»Saj ne bom nikoli več!« Stisnil se je k njej, se je oklenil in je sunkovito jokal.

Materi se je zasmilil in je rekla:

»Saj bova druge zajčke kupila, Janezek. Šla bova ponje k Domnovi Pepi, a po ravni poti, da boš imel z njimi več sreče.«

Mislili so nanj

Oče (vrnivši se s potovanja): »No, ljubi moji, ali ste kaj mislili name?«

Mala Elica: »Kako ne bi, očka. Ko smo zadnjič v gostilni kosili, je pri sosedni mizi neki gospod glasno godrnjal, češ da jed ni dobra, in naša mamica je rekla: 'Ta je pa ravno tako siten kot naš očka!'«

Janko Samec ·
Mati in dete

»Zakaj tak zvezde svefijo nocoj,
kot da so žalostne, o moja mati?«
— V človeških srcih žalosti prižgafi
ni hotel Bog, da imela bi pokoj. —

»Zakaj oči sijó ti nad menoj
v brédkosfi, kí ni moči je spoznafi?«
— Ker hočem febí vsa se darovafi
v ljubezni, ker ti sam otrok si moj! —

Besede fiho v noč so odzvene.
Skoz okno zasijal je lune soj
in zvezde so uspavanko zapele.

A mati nagnila obraz je svoj
nad drobnim defetom, kí sanje vzele
so sred noči dobrotno ga s seboj . . .

Tine

Gostilničar in cigan

Bila je zima in mraz in je cigana zeblo, da je šklepetal z zobmi in se tresel kot šiba na vodi. Zaželel si je malo okrepčila. Posebno v slast bi mu šla pečena klobasa. Ciganov žep pa je bil prazen, samo luknja je bila v njem.

Gre cigan v gostilno: »Birtaš, dajte mi klobaso, dajte. Zebe me in denarja nimam.«

Pravi gostilničar: »Dobiš, cigan, klobaso brez denarja, a povedati boš moral kakšna je. Pazi dobro: če jo pohvališ, dobiš eno zaušnico, če jo pograjaš pa dve zaušnici.«

Klobasa diši ciganu, zaušnica pa kar nič. »E, pa dobro, bo že kako, daj sem klobaso.«

Jé cigan klobaso, jé in jo pojé.

»No cigan, kakšna je klobasa?«

»E, birtaš, majhna je bila klobasa, majhna in ne morem povedati, kakšna je. Daj še eno, potem bom pa že povedal.«

Da gostilničar še eno klobaso in se pripravlja, da priloži še klobuto.

Pojé cigan še drugo klobaso, pa ga vpraša gostilničar:

»No, cigo, kakšna je klobasa?«

Cigan pa: »Ej, birtaš, ni dobra, ni slaba. Takšna, kot je bila prva, je tudi druga in takšne so najbrž vse. Pa hvala lepa in zbogom.«

Tako se je cigan nasitil in se rešil klobut.

ISANO POLJE

Kako je hlapec potegnil vruga

Pripoveduje C. Golar.
Ilustrirala M. Vogeljik.

V tisti vasi pod hribom je bil hlapec, ki se mu je reklo Miklavž. Bil je prebrisan dečko. Česar se je lotil, to je tudi izpeljal. Takrat je vstopil pri nekem kmetu v službo. Bila je slaba letina, žito ni zraslo in tudi sočivje se ni obneslo. Kmet je premišljal in premišljal, kako bi se rešil skrbi in nadlog in od kod bi dobil denar, da bi si lahko kaj privoščil.

Pa mu reče hlapec Miklavž:

»Nikar ne bodite žalostni, oče, bo že kako!«

In Miklavž gre k mlinu lovit ribe.

»Mogoče ujamem kako ribo, ki jo prodam za dober denar.« si je mislil.

»Ali vrvice nimam, da bi privezal trnek. Ha, jo že imam!«

Mlinarja poprosi, naj mu dá malo lanu, sede na breg in si začne zvijati vrvico. Suče jo in plete, kar poskoči iz vode majhen pobič v črni suknjici in rdeči kapici.

»Striček, kaj pa delaš?« vpraša hlapca.

»Ali ne vidiš, da si zvijam vrvico?«

»Čemu ti bo?«

»I, čemu, v tolmun jo bom spustil in vas, vrage, drugega za drugim izvlekel iz vode.«

»Kaj takšnega! Počakaj me trenutek! Jaz grem in povem svojemu staremu očetu.«

Vravec skoči na glavo v vodo in Miklavž gre zopet na delo. Pri tem si misli:

»Le počakaj me, vam jo že zagodem, da mi boste še radi dali vaše zlato in srebro!«

In Miklavž začne kopati jamo, globoko jamo, nanjo pa položi svoj klobuk, ki mu je manjkala streha.

Kar pomoli vravec glavo iz tolmuna in zakliče:

»Miklavž, stari oče mi je dejal, da bi se s teboj poravnali. Koliko zahtevaš, da nas ne potegneš iz vode?«

»Ta klobuk tukaj napolnite z zlatom in srebrom!«

Vravec se potopi in se kmalu zopet prikaže. Reče hlapcu:

»Stari oče pravi, naj se prej s teboj poskusim, kdo je bolj močan.«

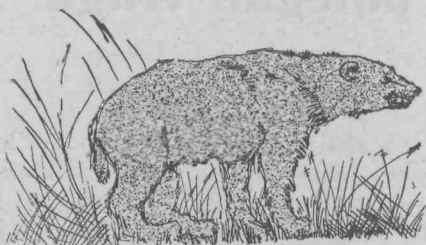
»Z menoj bi se rad poskusil, ti pedenj-človek? Pojdi, pojdi, ti se ne moreš iti metat niti z mojim mlajšim bratom Binetom!«

»Kje pa je tvoj brat Bine?«

»Lej ga; tam spi v goščavi!«

»In kako naj ga pokličem?«

»Pojdi k njemu in ga udari po hrbtu, pa bo takoj vstal.«

Vravec se splazi v goščavo, najde medveda in ga lopne z gorjačo po hrbtu. Bine kosmatine se vzdigne na zadnje noge in objame ubogega vraga s tako močjo, da so mu pokale vse kosti. Z veliko težavo se izvije vrag iz medvedovih šap in teče k staremu vragu. Prestrašeno zakriči:

»Joj, stari oče, hlapec Miklavž ima mlajšega brata Bineta, z njim sem se hotel poskusiti. Pa me je za-

grabil, da so mi vse kosti pokale po telesu. Kaj bi se šele zgodilo z menoj, da sem se šel z Miklavžem!«

»No, pa pojdi in poskusi z Miklavžem teči za stavo.«

In pobič z rdečo kapico priteče zopet k Miklavžu. Pove mu, kaj je stari oče naročil. Hlapec pa mu odgovori:

»Kaj ti ne pade v glavo! Z menoj hočeš teči za stavo? Moj najmlajši brat Krivonog te pusti daleč za seboj!«

»Kje pa je tvoj brat?«

»Poglej, tam leži v travi in počiva. Pojdi k njemu in ga vščipni v uho, gotovo bo rad tekel s teboj za stavo.«

Vravec steče k zajcu in ga vščipne v uho. Kot bi trenil, poskoči zajec in zbeži, vravec pa za njim.

»Stoj, stoj, stoj! Počakaj, da se prej postaviva! Na, ga že ni!«

Vravec se vrne v peklo in pove staremu očetu:

»Huda reč je to! Tako sem tekel, kar sem mogel, pa nič ni pomagalo. Nisem ga mogel ustaviti, ne prehiteti. Pa še Miklavž ni bil, temveč njegov najmlajši brat.«

Stari vrag mrmra in gode in grbanči čelo. Pa reče:

»Teci k Miklavžu in se skušaj z njim, kdo močneje žvižga!«

Vravec priteče k hlapcu:

»Hej, stari oče mi je naročil, naj se skušam s teboj, kdo glasneje žvižga!«

Vravec zažvižga tako močno, da se je hlapec komaj obdržal na nogah in z drevja se je kar listje usipalo na zemljo.

Hlapec reče:

»Ne žvižgaš slabo, seveda proti meni ni to nič. Ako jaz zažvižgam, te poderem na tla in ušesa ti kar raztrgam. Lezi z obrazom na tla in si zamaši s prsti ušesa!«

Vravec leže z obrazom na tla in si zamaši ušesa, hlapec pa vzame gorjačo in mahne z vso močjo vraga za tilnik, da je zažvižgalo. Vravec skoči pokonci, plane naravnost v peklo in zavpije z milim glasom:

»Jojmene, stari očka, strahovito je Miklavž zažvižgal! Kar iskre so mi skočile iz oči in komaj sem mogel vstati, za tilnikom pa me je tako zabolelo, kakor bi mi vse kosti razbil.«

»Joj, moj mali, posebno močan nisi,« pravi stari vrag.

»Pojdi, vzemi moj železni kij tam v kotu in se poskusi z njim, kdo ga vrže bolj visoko v zrak.«

Vravec vzame kij čez rame in gre k hlapcu. Reče mu:

»Miklavž, stari oče mi je naročil, naj še enkrat poskusiva, kdo je močnejši? Tale železni kij morava zagnati v zrak, da vidiva, kdo ga vrže više.«

»No, pa ga ti vrzi prvi, da te vidim.« pravi hlapec.

Vravec vrže drog v višino, visoko, visoko je letel, da ni bilo videti drugega kot črno piko. Komaj sta pričakala, da je padel zopet na zemljo. Nato pa vzame hlapec drog, ki je bil težak na vse pretege. Postavi ga k nogam, se nasloni nanj in strmi v nebo. Vravec ga vpraša:

»Zakaj pa ne vržeš, zakaj čakaš?«

»Čakam, da pride tisti oblak bliže. Drog bom nanj vrgel, gori sedi moj brat, ki je kovač, njemu bo železo prav prišlo.«

»Nikar, nikar ne vrzi droga gor, moj stari oče bo hud.«

In vravec zgrabi hitro drog in teče k staremu očetu. Ko ta sliši, da je bil hlapec vrgel drog skoraj na oblak, ga prešine strah in groza. Na mestu zapove, naj potegnejo zlato in srebro iz globokega rova in ga dajo hlapcu, da jih bo pustil pri miru. Vravec je vlačil in vlačil zlato in srebro, ali klobuk ni hotel biti poln.

Zato leti vravec zopet v peklo in reče:

»Joj, stari oče, Miklavž ima čuden klobuk. Vse zlato, kar sem ga mogel dobiti, sem mu stresel v klobuk, pa še ni poln. Ostala je samo še zadnja skrinja zlata.«

»Hitro mu ga zanesi tja! Ali hlapec še vedno navija svojo vrstico?«

»Seveda, stari očka!«

»Torej le brž!«

In tako so morali dati Miklavžu zadnjo skrinjo zlata, ki jo je vsul vravec v njegov klobuk, da je bil nazadnje le poln.

Miklavž pa je živel v veselju in obilnosti in je tudi mene povabil na medico in pivo, pa nisem šel k njemu. Pravijo, da je bila medica kislá, pivo pa grenko.

Fr. Sever

Pomladanska

Dobra žena tam na loki
šotor svoj je razprostrla,
povabila k sebi goste,
svoje lončke jim odprla.

Prileteli drobni gosti,
vse posode pretaknili,
zabrnili, odleteli,
hitro spet se povrnili.

Ej, to delavke so prave,
ki najel jih naš je dedek,
da za praznik bo potica
in na mojem kruhu medek.

Moje dosedanje šolanje

Za to domačo nalogo so nam v šoli naročili, da moramo napisati vse po pravici. Povedati moramo svoje misli odkrito kot pri spovedi in prav vse, kar nas teži, kar nam ni prav in kakor bi si želeli mi to in ono.

V zadregi mi noče na papir prava beseda. Zdaj šele vidim, da je priznavanje resnice včasih prav težka stvar in da je treba za to precej poguma. Ker sem pa fant, hočem biti pogumen in poskušal bom povedati vse tako kot je in nič olepšavati, pa naj bo kar hoče.

V šolo sem šel rad. Zelo sem bil radoveden, kako bo tam, ker sem dan za dnem opazoval starejše dečke, s kakšnim veseljem so se vsipali iz šole. Že po tem sem sklepal, da mora biti v šoli zelo zabavno, sicer bi se domov grede ne smejali, ampak se držali kisló kot pust na pratiki.

Prve dneve se mi je zdelo v šoli dolgočasno. Nič ni bilo takega, da bi me posebno zanimalo. Pa saj še radovednosti nisem mogel napasti, ker nam je gospodična učiteljica zapovedala, da moramo mirno sedeti in lepo poslušati. Nekaj časa je že šlo to, a mene so začele kar kosti boleti, da sem se začel premikati in presedati. Gospodična je to opazila in me vprašala, če na žeblih sedim. Na to nisem vedel kaj odgovoriti. Vprašanje se mi je zdelo namreč zelo čudno in nerazumljivo.

To učiteljico smo imeli samo nekaj mesecev. Bila je drugače dobra z nami. Naučili smo se pri njej dosti. Le to nam ni bilo nič všeč, ker se ni nikoli nasmejala in ker je govorila čisto drugače kot naša mama doma. Vlekla je besede prav tako kot naša botra, kadar nam bere v nedeljo popoldne v kuhinji evangelije.

Te učiteljice pozneje nisem več videl. Zelo sem radoveden, kam je odšla. Morda je bila bolna in se zato ni nikoli nasmejala.

Za njo je prišel naš sedanji gospod učitelj. Ko je prvič stopil v razred, nam je postalo kar tesno pri srečanju. Na tistem sem si mislil, zakaj ni rajši ostala prejšnja gospodična pri nas, ker smo jo že poznali in se je privadili.

Njegova velika postava in zlasti košati brki, ki jih je takrat nosil, vse to je vzbujalo v meni prvi hip strah in trepet. Menda se je godilo tako tudi z drugimi. Saj je bilo v razredu nekaj časa vse tako tiho, da bi bil slišal miško teči. Našo zadrego pa je kmalu potolažil sam gospod učitelj s svojo prijaznostjo in šaljivostjo. Ko je našega malega sošolca Rajka nekaj vprašal, se je Rajko začel tresti kot šiba na vodi. Gospod učitelj je to opazil in se mu začel smejati, rekoč: »Kaj pa ti je Rajko?

Ali se morda pred menoj treseš? O, do zdaj še nisem nobenega fanta pohrustal in ga tudi ne mislim, čeprav imam brke kot Turek košate in roke kot mlinske lopate.« — Zdaj se je boječi Rajko šele oddahnil, z njim pa tudi mi.

S tem je bil led prebit in z gospodom učiteljem smo se do danes prav dobro razumeli.

O gospodu katehetu sem že v neki nalogi pisal. Reči moram, da nam je njegova ura vedno v oddih. Kadar smo prav pridni in smo se pri izpraševanju dobro odrezali, postane gospod katehet tako dobre volje, da nam tudi kaj veselega pove. Posebno radi pojemo. Komaj čakamo, da pride poziv: »No, pa dajmo še tisto: ‚Lepa si, lepa si...‘« Tako jo zapojemo, da se šola kar trese. Med nami je samo sošolec Tone brez posluha. Tako čudno brunda, kot bi posnemal medveda, kadar mu ni kaj po volji.

Pravijo, da je lepo petje nabožnih pesmi enakovredno molitvi. Škoda, da tudi pri računstvu ne pojemo, potem bi bile te težke ure dosti kratkočasnejše.

V šolo hodim rad, še rajši pa iz šole. To pa zato, ker gremo domov skupaj in ker se nam ne mudi tako kot v šoli. Pouka ne smemo zamuditi, doma je pa vseeno, če pridemo nekaj minut prej ali pozneje. Kosilo nam kljub temu ne odide.

Malo bolj nerodno pa je, če smo zaprti. Takrat jo je treba dobro pobirati, da se vsaj nekoliko zabriše izgubljeni čas in se ni treba pred starši zagovarjati. Navadno gre taka zakasnitev neopazno mimo, če zapor le ni bil predolg. Drugače pa je to zelo nerodna stvar in navadno sledi temu še domača zapora, ako je prišlo po nerodnosti vse na dan. V tem oziru smo večji šolarji zelo previdni in skrbno molčimo o vzrokih zakasnitve, ker je potem le preveč takih besed, kakršnih človek ne sliši rad.

V prvem in drugem razredu smo bili še vse bolj otročji. Kar po cestah smo kričali, da je ta in ta zaprt. Zdaj pa skrbno molčimo, ker si mislimo: Danes meni, jutri tebi. — Tudi izblebetali smo včasih vse, če je bilo treba ali ne. Spominjam se, da smo se v prvem razredu učili o alkoholu. Gospod učitelj je vprašal, če je kdo že toliko pil, da ni vedel, kaj dela. Oglasil se je Ovnov Jože, ki je pripovedoval: »Meni so pri stricu dali poln kozarec črnega vina, potem sem pa šel za hišo in je bilo po belem pesku vse črno...«

Dvignil je roko Klepčev Peter in izdal tole: »Naš ata so pa prišli zadnjič domov in so jim morali mama sezuti čevlje, tako so bili...« — »že dobro, Petrček, že dobro,« je hitro posegel vmes gospod učitelj. »Veš, o svojem očku pa ne smeš nič praviti ne tukaj ne drugod. Jaz sem samo vprašal, če je med vami že kdo pil in kako mu je potem bilo.«

Oh, takih skrivnosti smo kot prvošolčki izdali nič koliko. Zdaj smo že bolj modri in ne izblebetamo vsega, kar ni, da bi se obešalo na veliki zvon.

Zdi se mi pa, da so deklice še vse bolj neprevidne. Moja sestra včasih pripoveduje, kaj se vse menijo v šoli. To se ji smejemo, le mati pravi, da morajo biti bolj modre in ne take čenče.

Za čenče pa fantje nismo. Saj vemo, kaj lahko povzročijo nepremišljene besede: jezo, žalitve, tožbe in končno pika-poka tam, kjer so hlače najbolj napete...

NAŠA IPOŠTA

Cenjeni gospod urednik!

Iz naše lepe okolice sem se jaz prva ojunčila, da Vam pišem.

Doma sem iz Zelenega loga. Na »Vrtec« sem naročena že četrto leto. Z velikim veseljem ga prebiram. Najbolj mi ugaja povest »Sedem Bernardkovih«.

Sporočam Vam, da imam veliko družinico: dve kozici, zajčke, putke in prav prijaznega mucka.

Lepo Vas pozdravlja Vaša naročnica

Andlovec Lilica,

učenka IV. razr. na Grabnu v Ljubljani.

Uredništvu »Vrtca«!

Zelo težko čakam vsak mesec »Vrtca«, ker mi veliko novega prinese. Najprvo pogledam, če sem vse uganke prav rešil, potem pa hitro, če sem mogoče izžreban za nagrado. Ker pa nisem, se zopet z veseljem lotim novih ugank v upanju, da me sreča enkrat obišče. Bolj kakor rešitev me zanima, kaj bom dobil za nagrado.

Vas prav lepo pozdravljam,

Zupančič Silvester,

učenec II. razreda v Marijanišču
Ljubljana-Rudnik 80.

Spštovani gospod urednik!

Večkrat sem Vam mislila pisati kot dveletna naročnica »Vrtca«.

Ker najbrž še niste bili v našem lepem Semiču, Vam ga hočem opisati.

Jaz stanujem na Selih, v šolo pa hodim v Semiču, kjer imamo lepo novo šestrzredno šolo. Na žalost nas je zapustil naš predragi gospod upravitelj Albin Razpotnik. Umrl je dne 11. januarja 1945. Za njim žalujemo vsi učenci naše šole.

Tu je znana gora Smuk, na kateri so razvaline starega gradu. Nekdaj je bil last grofov Lichtenbergov.

Blizu mojega doma je podzemni studenček z imenom Lebica, ki je zanimiv, ker v bližini nimamo druge tekoče vode.

Jaz bi pa bila zelo vesela, da bi se Vi sami, gospod urednik, prepričali o tem, kako zelo zanimivo je pri nas.

Kadar boste namenjeni na izlet v Belo Krajino, se oglasite tudi v naši vasi. Ker zelo rada čitam povestice in pisma naših prijateljev, bi bila vesela, če bi našla v

prihodnji številki »Vrtca« tudi moje pismo.

Najlepše Vas pozdravlja Vaša zvesta naročnica

Golobič Justa,

učenka IV. razr. lj. šole v Semiču.

Cenjeni g. urednik!

Danes sem se prvič opogumila, da Vam napišem nekaj vrstic. Doma sem iz Ponikev in sem naročena na »Vrtec« drugo leto. Zelo rada čitam povestice in rešujem uganke. Komaj čakam, da ga zopet dobim. Prav posebno rada čitam povest »Sedem Bernardkovih«. V naši vasi imamo dve cerkvi, ki sta posvečeni Mariji, Gospe zdravja in sv. Florijanu. Imamo tudi šolo, ki so jo ustanovili pred štirimi leti.

Prav lepo Vas pozdravlja

Marija Levstik,

učenka IV. razr. ljudske šole v Ponikvah.

Spštovani g. urednik!

Sedaj se prvič oglašam v »Vrtcu«, ki ga z velikim veseljem čitam. Na »Vrtec« sem naročena dve leti. V naši vasi imamo šolo in zavod sv. Terezike, kamor pride vsako leto veliko letoviščarjev. Mimo Ponikev teče voda Rašica, ki pa že pri nas ponikne in po tej ponikalnici je dobila naša vas svoje ime. Pred nekaj leti smo hodili v šolo in v cerkev na Videm, ki je eno uro oddaljen od naše vasi. Sedaj pa smo naredili šolo in cerkev v naši vasi in smo zelo zadovoljni.

Lepo Vas pozdravlja

Marija Perhaj,

učenka V. razr. ljudske šole v Ponikvah.

Gospod urednik!

Upam, da mi dovolite, da se v imenu svojega malega bratca oglasim v Vašem cenj. listu, ki ga z veseljem prebiram vsak mesec. Zelo mi je všeč in se mi zdi mnogo premajhen. — Doma sem iz Žirov in sem sedaj v Ljubljani. Včasih mi je malo dolgčas, saj je sedaj minilo že dve leti, ko nisem videl domačega kraja, staršev, bratcev in sestric. Imam namreč osem bratcev in dve sestrici. Upam, da bom kmalu zopet videl domači kraj.

Vas vljudno pozdravljata

Bogdanček in Ivanka Cankar.

Rešitev ugank v 6. številki »Vrtca«

Dve smreki povesta, da čitaj iz vsakega drugega kvadratka v smeri naprej: *Tiho, neslišno padajo z neba beli cvetovi, že so jih polni trudni ortovi.*

2. Čitaj kvadratke 1., 3., 5. in 7. vrste nazaj, 2., 4., 6. in 8. vrste naprej: *Zdaj rože ledene na oknih cvete in zunaj snežinke se v plesu orte.*

3. Jemlji 1., zadnjo, 2., predzadnjo, 3. itd. črko 1., 2., 3. itd. vrste: *Noben utrip materinega srca ne zgreši steze ljubezni.*

4. Jemlji vogalne kvadratke, nato pa naslednjega v vsaki vrsti v smeri kazalčeve poti v zunanji, nato v notranji vrsti in dobiš: *V srčku urico imamo, Bog ob rojstvu jo navije, skrivno sproži v njej kolesje, da zvesto do groba bije.*

5. Čitaj stolpke navzgor — začni zadaj: *Danes belih speč svet je blagoslov, speče blagoslovljene nesemo domov.*

Uganke so pravilno rešili:

Brezovica: Marinko Anica. — Dev. M. v Polju: Kosanc Ana, Cimerman Anica in Janez, Zitnik Leopoldina. — Gradac: Udovč Matija, Plut Damjam, Jakša Anica, Jakša Stefan, Ljubič Nada. — Griblje: Požek Jož., Filak Malka, Piškurič Vida, Pezdirc Mar., Dragoš Vid, Črnič Vid, Jakofčič Neža, Žunič Jan., Veber Frid., Bahor Mar., Husič Vera, Pezdirc Ana, Jaklič Jakob, Jaklič Jož., Dragoš Jan., Totter Jak., Zeljko Iv., Štrucelj Vid, Milek Jož., Šimec Pepa, Brodarič Vida, Križan Ana, Šterk Alojzij, Kure Tone, Papič Mirko. — Grosuplje: Trošt Alojzij. — Hrušica: Rode Marija in Janez.

Ljubljana: Zvokelj Marko, Medvešček Dragi, Bečič Stankica, Sojar Valentina, Pančur Ant., Dular Jan., Hanžič Drago, Kosem Fedor, Föderansperg Andrej, Petelin Jan., Levec Andrejček, Bergant Marinka, Gajeta Urška, Zalar Majdka, Oven Meri, Indof Ivanka, Remec Miha, Rojec Mira, Mulaček Franek, Dular Marko, Liberšar Peter, Žužek Ciril, Kovač Pavel, Šparovic Vida, Debevec Bogo; iz Lichtenihurna: Mučič Milena, Rakušček Verica, Gamšek Rozalija, Smrajc Tončka, Kačar Marija, Šolar Marija, Potočnik Zdenka, Stokanovič Marija, Sotler Anjuta, Hrušovar Mihaela, Sedej Majda, Struna Tatjana, Čučnik Angela, Grošelj Elizabeta, Zorman Marija, Serajnik Juša, Mesojedec Danica, Večerin Jelka, Trtnik Jožica, Janežič Tončka, Lavrenčič Pija, Kmet Efrema, Belič Ljudmila, Grosman Ter., Hartman Saša, Rybač Ljerka, Predovič Mar., Škofic Fani, Mojzer Marlena, Pavčič Kornelija, Anžič Mar., Orehek Sonja; s I. dekl. lj. šole: Terzinar Cvetka, Zorman Hilda, Šos Breda, Slapničar Ančka, Zupančič Pavla, Sever Fančič, Čelešnik Milena, Erbežnik Inge, Golja Boža, Štrukelj Anica, Kosec Matilda, Kosovel Mar., Perat Frančiška, Baus Vera, Habe Nada, Kosovel Nikolaja, Andlovec Lilijana, Kajnc Vera, Sever Jožica, Braune Poldka, Zupančič Silv., Križman Zorka; Schubert Majda, dijakinja, Abranovič Božica, uč. v Dravljah.

Novo mesto: Flandja Katarina. — Podzemelj: Tomc Nikolaj, Kralj Jan., Črnič Malka. — Ribnica: Vesel Anica, Benčina Mar. — Stična: Ceglar Draga, Čož Vera, Gruden Ivanka, Hauptman Ivan, Kosten Jožefa, Štepec Frančiška, Lampret Ana, Lazar Ivan, Ljubič France, Medved Tonček, Medved Lojzka, Miklavčič Milica, Perovšek Karel, Smrekar Angelca, Samec Agata, Strmole Ivan, Smrekar Ivan, Smrekar Mar., Bubeniček Vlasta.

Vrhnik: Jakomin Jüstina. — Žalna: Zitnik Nikolaj, Kokalj Andrej, Kastelic Jože, Ferjan Ivan, Saje Tončka, Seme Francka, Novljan Mar., Oven Anton, Javornik Angelca.

Izžrebani so bili in dobe nagrade:

Gradac: Udovč Matija. — Griblje: Križan Ana. — Ljubljana: Petelin Janez, Serajnik Juša, Čelešnik Milena, Žužek Ciril, Šolar Marija. — Stična: Smrekar Angelca, Ljubič France. — Žalna: Saje Tončka.

»Vrtca« izhaja mesečno. Letna naročnina je za skupna naročila 20 lir, za posamezne naslove pa 25 lir. List izdaja in tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani. Zanj odgovarja Jože Kramarič. Glavni in odgovorni urednik Fr. Ločniškar v Ljubljani, Ulica 3. maja št. 10. Sklep uredništva je peti dan v mesecu. — Uprava »Vrtca« je v Ljubljani, Kopitarjeva ul. št. 2 (H. Ničman).